

ЗАТВЕРДЖЕНО

Державним комітетом лісового господарства України
« ____ » _____ 2009 р.
Зас. голови Державного комітету лісового господарства України

_____ І.В. Бородаєв

ЗАТВЕРДЖЕНО

Президією Федерації мисливського собаківництва України
«24» лютого 2015 р.
_____ А. К. Голубченко

ПРИЙНЯТО

Кінологічною радою експертів з мисливського собаківництва України
« 26 » лютого 2009 р.
Голова Кінологічної ради

_____ А. К. Голубченко

ПРИЙНЯТО

Кінологічною Радою Експертів мисливського собаківництва України
«12» лютого 2015р

_____ А. К. Голубченко

Правила випробування мисливських лайок по вільному кабанові

1. Випробування лайок по вільному кабану проводяться як на спеціально організованих випробуваннях, так і попутно при інших видах випробувань лайок, по чорній та білій тропі.

2. До випробувань допускаються одиночні собаки і пари (спільно працюючі собаки, що належать одному або різним власникам - збірні пари, разом притравлені і разом працюючі) віком від 1 до 10 років включно. **Зміна складу пари на протязі часу проведення певного кінологічного заходу (випробувань, змагань) забороняється.**

3. Методика проведення випробувань однаків і пар однакова. Диплом пари присуджується як робочій одиниці. Дипломи собакам, які працювали у парі, видаються роздільно з обов'язковою вказівкою у якому складі працювала пара.

4. Собака (пара) розцінюється по одній роботі. Для знаходження звіра собаці (парі) надається одна година в угіддях, характерних для перебування кабана й перевірених на наявність звіра. Після знаходження звіра собаці (парі) надається не менше 30 хвилин для перевірки всіх елементів роботи.

5. Якщо собаки пари одночасно, на значній відстані один від одного (більше 300 метрів), почали працювати по різних звірах, то їм надається 10 хвилин на те, щоб виправитись і продовжити роботу разом. Якщо відстань між собаками незначна (до 100 метрів), то цей час складає 2 хвилини.

6. У випадку непередбачених перешкод (робота по іншому виду), або коли собаки пари одночасно ловлять поросят з різних гуртів (на певній відстані один від одного) випробовуваній одиниці надається право другого напуску у кінці випробувань або змагань, а робота розцінюється індивідуально. У випадку, коли собаки пари одночасно ловлять поросят одного гурту, їх робота також зараховується і розцінюється на диплом як роботи поодиноці. Дипломи присуджуються якщо експертна комісія змогла оцінити всі інші необхідні для розцінки елементи роботи.

7. Перед початком випробувань усі собаки перевіряються на відношення до пострілу та слухняність. Собаки, що бояться пострілу, до випробувань не допускаються.

8. Собака (пара) знімається з випробувань і зостається без оцінки якщо:

- працює без голосу (хоча б одна собака з пари);
- не пішов у пошук (хоча б один собака з пари) упродовж 5хв.;
- якщо в визначений для пошуку час не знаходить звіра або, виявивши його, не реагує на нього;
- собаки пари не почали працювати разом більш як за 2хв. після віддачі голосу одним з них (окрім випадку передбаченого п.5.);
- за 3-й відхід від звіра (хоча б одного собаки з пари). Відходом вважається припинення собакою роботи на термін більше 30 сек., з відходом від звіра;
- за подачу ведучим команд при роботі собаки зі звіром.
- за пустолайство на протязі 2-х хвилин (хоча б однієї собаки з пари);
- при роботі пари по різних кабанах, які розбіглися з одного гурту упродовж 5 хвилини;
- віддає голос по сліду звіра(віддача голосу по «зрячому» звіру не є недоліком);
- ведучий знаходиться у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння;
- **при роботі в парі один із собак не переслідує звіра;**
- **кидає обгавкування і не повертається до звіра протягом 2 хвилин.**

9. На випробуваннях лайок по вільному кабану виявляються й розцінюються чуття (нюх, слух, зір) і пошук, голос, сміливість, злостивість і майстерність атаки, спритність, в'язкість, злагодженість (для пар) і слухняність.

10. **Чуття і пошук** – здатність собаки за допомогою нюху, слуху та зору, а також широкого пошуку на алюрі, характерному для породи швидко знайти звіра.

Примітка: якщо за рішенням експертної комісії собака(пара) напускається на слід перебаченого звіра, то чуття та пошук розцінюються на половинний бал.

11. **Голос** – оцінюється сила, далекочутність, частота віддачі та порідність.

12. **Сміливість** - упевнене й активне поведження собаки біля звіра.

13. **Злостивість і майстерність атаки** – реакція собаки на звіра та робота по його затримці до підходу ведучого. Вищим проявом злості є хватка - болючий вплив собаки на звіра, що викликає зміну в поведженні кабана. Щипок - коротка, не болюча хватка. Майстерність та уміння зупиняти звіра.

14. **Спритність** - здатність собаки (пари) ухилитися від нападів звіра, не гублячи при цьому переваги в атаці.

15. **В'язкість** - наполегливість, активність, з якою собака (пара) веде пошук та переслідування звіра до його зупинки; обгавкує зупиненого звіра протягом всієї роботи. Безперервність роботи по звіру.

Примітка: якщо собака переслідує звіра, який пішов «на хід», і повертається не раніше як за 30 хвилин, то за в'язкість ставиться повний бал.

16. **Злагодженість (тільки для пар)** - здатність порізно і дружньо вести пошук, звалюватись на голос один одного, допомагати в спільній атаці, виручати один одного при атаках кабана.

17. **Слухняність** – чітке і безвідмовне виконання собакою (парою) команд ведучого.

18. На випробуваннях робота по вільному кабану розцінюється по наступній шкалі максимальних балів:

Таблиця 1

	Чуття і пошук	Голос	Сміливість	Злостивість і майстерність атаки	Спритність	В'язкість	Злагоженість	Слухняність	Загальний бал
одинаки	15	10	20	20	15	15	-	5	100
пари	5	10	20	20	15	15	10	5	100

19. Дипломи за мисливські якості присуджуються лайкам при отриманні ними наступних мінімальних оцінок:

Таблиця 2

Ступінь диплома	Загальний бал	У тому числі за:				
		Голос	Сміливість	Злостивість і майстерність атаки	В'язкість	Злагоженість
I	80	7	16	16	13	8
II	70	6	14	14	11	6
III	60	5	10	10	8	4

20. Орієнтовна шкала оцінок і знижок при випробуваннях лайок по вільному кабану вказана у таблиці

Таблиця 3

Вимоги для одержання вищого бала	Вищий бал	Недоліки, що знижують розцінку	Орієнтовний бал знижки
1. Чуття (нюх, слух, зір) і пошук			
Користуючись нюхом, слухом і зором, собака швидко й упевнено знаходить звіра до 1\3 часу, відведеного на пошук. При цьому пошук широкий (до 400м) на алюрі, характерному для породи, старанно обшукує кріпкі місця. При роботі в парі кожен собака повинен шукати окремо.	15(5)	Пошук достатньо широкий (до 200м) галопом іноді з переходом на рись, повторно перевіряє сліди, але звіра знаходить досить швидко за 1/3 часу, відведеного на пошук	2-3 (1)
		Пошук не дуже широкий (до 100м) більше риссю, затримується на набродах, але знаходить звіра до 1/2 часу, відведеного на пошук. При роботі в парі шукають разом.	4-6 (2)
		Пошук не широкий (до 50м) риссю та іноді кроком, тривало затримується на набродах, але знаходить звіра з 1/2 до 2/3 часу, відведеного на пошук	6-8 (3)
		Теж саме, та пошук більше кроком, але у встановлений час звіра знаходить	8-9 (4)
2. Голос			
Собака повинен мати дзвінкий, далекочутний,	10	Голос чутний, дзвінкий з частою віддачею, або далекочутний з рідкою віддачею	3

7
6
5

<p>породний з частою віддачею на протязі всієї роботи голос</p> <p>При роботі пари голос розраховується як середньоарифметична величина голосів обох собак $(7+3):2=5б-в$.</p>		Голос достатньо чутний, дзвінкий з частою віддачею	4
		Голос не дуже чутний з частою віддачею, або достатньо чутний з рідкою віддачею Голос слабкий, з рідкою віддачею Слабкий, хрипкий з частими перемовчками або не породний	5 6-7 8-9
		Голос сідає – змінюється по силі та частоті віддачі в сторону зменшення, на протязі роботи	Розцінюється по слабшій розцінці.
3. Сміливість			
<p>Виявивши звіра, собака сміливо обгавкує його. При спробі звіра утікти сміливо атакує звіра, не даючи йому змоги рухатись, змушуючи сідати або кружляти на місці. При роботі в парі, якщо один собака піддався нападу звіра, другий повинен сміливо атакувати кабана й відволікти увагу на себе.</p>	<p>20</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> <p>16 14 10</p> </div>	Обгавкує сміливо, але без частих атак, своєю наполегливістю затримує звіра на місці, або атакує звіра, що лежить	до 4
		Обгавкує сміливо, роблячи окремі атаки, затримуючи звіра до підходу ведучого атаками з голови. При роботі пари собаки працюють, постійно атакуючи, але в безперервному русі навкруги звіра безпосередньо біля нього чим заставляють його зупинятись і кружляти на місці.	4-6
		Обгавкує сміливо, відволікає звіра на себе, не даючи йому швидко просуватися і підставляючи його під постріл	6-10
		Обгавкує не сміливо, зі значної дистанції, даючи звіру вільно переміщатися	11-13
		Боягузливо обгавкує звіра здалеку	14-16
4. Злостивість і майстерність атаки			
Собака повинен всім своїм поведженням з моменту виявлення до зупинки звіра	20	Собака (пара) азартно атакує звіра переважно з боків, робить хватки за вуха, шию або насідає зпереду.	2

<p>проявляти максимум злостивості і майстерності атак, що забезпечує затримку звіра до підходу ведучого. Манера руху — по колу навкруги звіра чи групи тварин. При спробі звіра втікти атакує, роблячи болючі хватки, висне на гачах та скакальних суглобах. При роботі в парі один із собак відволікає обгавкуванням з переду, звір постійно знаходиться між двома собаками. Собаки постійно переміщуються навколо звіра або групи тварин.</p>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> 16 14 10 </div>	<p>Намагається робити, але не робить хватки по звіру, який лежить.</p>	2
		<p>Робить не часті або тільки короткі хватки й щипки з будь-якого напрямку, при цьому звір незначно пересувається.</p>	5-6
		<p>Постійно рухається навкруги звіра, дуже близько біля нього, закручуючи його, намагаючись зробити хватку за суглоби чи гачи. При цьому звір обертається навколо своєї вісі, що перешкоджає руху.</p>	6
		<p>Робота переважно зпереду, але азартна, без спроб до хваток.</p>	7
		<p>При роботі в парі собаки заважають один одному або працюють з одного боку по звіру (залежно від умов).</p>	До 8
		<p>Неазартна робота з будь-якого напрямку, без спроб до хваток.</p>	8-10
		<p>При пересуванні звіра не робить спроб зупинити його й не знижує швидкість його пересування, але звіра не кидає.</p>	11-13
		<p>Робить хватки по лежачому звіру, змушуючи його тікати, при цьому хваток по ходовому кабану не робить та не може його зупинити.</p>	11-14
5.Спритність			
<p>Собака повинен спритно ухилятися від нападу звіра. Пара працює злагоджено, постійно утримуючи звіра між собою і не заважаючи один одному</p>	15(15)	<p>Ухиляється, відбігаючи убік, але губить на короткий час перевагу в атаці</p>	2
		<p>Спритно ухиляється, відбігаючи убік, але на значну відстань, гублячи перевагу в сутичці на більш тривалий час.</p>	3-4
		<p>Попадає під удар через випадкові перешкоди або іншого звіра, але продовжує атаку.</p>	4
		<p>При відсутності випадів з боку звіра :</p>	

		- робота до 4 метрів	6
		- робота до 6 метрів	7
		Невміло ухиляється, потрапляючи під удари звіра, але продовжує атаку.	7
		Попадає під удари звіра і припиняє роботу.	9
6. В'язкість			
Собака повинен наполегливо шукати та переслідувати звіра до його зупинки і не кидати його без команди ведучого. Показувати активну, безперервну роботу на протязі всього часу випробувань	15 <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">13 11 8</div>	Підміна звіра в процесі роботи	2
		Працює наполегливо але в процесі роботи робить один відхід	4
		Перемовчки в процесі роботи	4
		Припиняє обгавкування й відволікається від звіра, але самостійно виправляється не більше як за 1 хв.й продовжує обгавкування	до 4
		Працює наполегливо але в процесі роботи робить два відходи	7
7. Злагоженість (для пар)			
Собаки повинні дружньо, незалежно один від одного, вести пошук, швидко приходити на голос одного з них. Азартно атакувати й допомагати один одному в атаці, затримуючи звіра на місці. При атаках звіра собаки повинні виручати один одного.	10 <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">8 6 4</div>	На голос один з собак приходять із запізненням в 1 хв, але разом азартно ведуть атаку.	2
		На голос один з них приходять із запізненням до 2 хв., але разом азартно ведуть атаку (крім п.5).	3
		Пошук ведуть безсистемно, на голос приходять із запізненням в 1 хв. І атакують звіра з будь-якого напрямку.	4
		При роботі один з собак тимчасово відволікається на іншого кабана (до 30 секунд).	2-4
		При роботі заважають один одному, постійно зіштовхуються.	4
		При атаках звіра один з собак атакує кабана з запізненнями, від чого може потрапити під удар другий собака.	До 6
		У пошуку переміщуються один за одним, атакують безсистемно, заважаючи один одному, переважно з голови, не виручаючи один одного при нападі звіра.	До 7
		8. Слухняність	
Собака повинен чітко виконувати всі команди ведучого	5	Собака неохоче виконує команди ведучого	2
		Собака погано виконує команди ведучого	3-4

	Собака не підкоряється командам ведучого	5
--	--	---

21. Для розцінки собаки (пари) на диплом хоча б один з членів експертної комісії повинен підійти до випробовуваної одиниці на відстань, яка забезпечує перегляд всіх елементів роботи.

22. Можливе проведення випробувань по вільному кабану при проведенні індивідуального полювання, але при цьому повинні бути виконані всі вимоги «Положення про проведення випробувань та змагань мисливських собак».

23. Розцінка роботи одинаків по стаду, які знайшли і працювали не менше 40 хв. на одному місці до підходу членів експертної комісії, після чого стадо почало переміщатись і собака зійшов зі слуху та повернувся не менше, як за 30 хв. розцінюється на диплом III ст. при мінімальних балах за «сміливість» та «злостивість і майстерність атаки».

24. Розцінка роботи собаки (пари), які працюють і проявляють максимум злостивості та ловлять, фіксуючи звіра, оцінюється:

Для одинаків:

I ступінь – ловить та чітко фіксує, не даючи змоги вирватись, цьогорічного кабана вагою 40 – 50 кг без отримання травм від звіра.

II ступінь – ловить та фіксує цьогорічного кабана вагою 40 – 50 кг, який виривається, але собака повторно його ловить, при цьому собака отримує незначні травми від звіра.

III ступінь – ловить та фіксує цьогорічного кабана вагою 40 – 50 кг, який виривається, але собака повторно його ловить, при цьому кабан травмує собаку, після чого собаці необхідна ветеринарна допомога.

Для пар:

I ступінь – ловить та чітко фіксує, не даючи змоги вирватись, кабана віком більше одного року, вагою більше 80 кг, без отримання травми від звіра.

II ступінь – ловить та фіксує кабана віком більше одного року, вагою більше 80 кг, котрий виривається, але вони все ж-таки його ловлять, з отриманням незначних травм від звіра (хоча б одним собакою).

III ступінь – ловить та фіксує кабана віком більше одного року, вагою більше 80 кг, який травмує собак, але вони все ж-таки його ловлять, після чого їм необхідна ветеринарна допомога (хоча б одному собаці), або ловить та чітко фіксує цьогорічного кабана вагою 40 -50 кг.

У випадку, коли один собака з пари ловить та чітко тримає кабана, а інший тільки робить щипки чи хватки, робота розцінюється не вище, як на диплом II ступеня, при мінімальних балах – на диплом по «Злостивості і майстерності атаки».

ПРИМІТКА: розцінка на диплом випробовуваної одиниці згідно п.25 можлива тільки тоді, коли експертна комісія змогла оцінити всі інші необхідні для розцінки елементи роботи.